

І. М. ЗАБОЛОТНА*

ФОРУМ ДЖЕРЕЛОЗНАВЦІВ ТА КНИГОЗНАВЦІВ У ЛЬВОВІ

17–18 травня 2012 р. у Львові в приміщенні Національного університету “Львівська політехніка” відбулась міжнародна наукова конференція “Книжкова та рукописна культура: історія, методологія, джерельна база”. Організаторами конференції були Центр незалежних історичних студій, Інститут історії України НАН України, Канадський інститут українських студій Альбертського університету, Національний університет “Львівська політехніка”, Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника, Львівська обласна рада. Конференція відбувалась у формі пленарних та секційних засідань. Працювали дві секції – “Джерелознавство” та “Книгознавство”. Голоували: А. Гречило В. Доброчинська, Л. Головата, Т. Чухліб, О. Луцький, О. Антоник.

Своїми науковими здобутками обмінялись як українські дослідники, так і вчені з Польщі, Чехії та Канади. На конференції широко була представлена наукова громадськість Львова, яка репрезентувала такі наукові інституції: Інститут українознавства ім. І. Крип’якевича НАН України, Львівське відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, Львівський національний університет ім. І. Франка, Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника, Національний університет “Львівська політехніка”, Українська академія друкарства, Львівська комерційна академія. Учасниками конференції були науковці міст України: Києва (Інститут історії України НАН України, Київський національний університет ім. Т. Г. Шевченка, Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, Український інститут національної пам’яті при Кабінеті міністрів України, Національна парламентська бібліотека України, Музей книги і друкарства України, Київський інститут соціальних і культурних зв’язків ім. Святої княгині Ольги), Рівного (Рівненський державний гуманітарний університет),

* *Заболотна Інна Миколаївна* – доцент кафедри давньої та нової історії України Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Луцька (Волинський національний університет ім. Лесі Українки), Вінниці (Державний архів Вінницької області).

Своїх представників на конференцію делегували наукові установи Кракова (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie), Вроцлава (Uniwersytet Wrocławski), Сянока (Miejska Biblioteka Publiczna im. Grzegorza z Sanoka w Sanoku), Кельця (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Instytut Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa), Торонто (Petro Jacyk Central and East European Resource Centre, York University), Праги (Národní knihovna ČR-Slovenská knihovna).

Тематика виступів з історичного джерелознавства охоплювала як писемні, так і речові пам'ятки, які слугували джерелом дослідів з історії формування етнічного складу населення (Л. Пухала "Поляки, українці, євреї в міських книгах Сянока"), з археології (М. Филипчук "До питання про міждисциплінарний підхід у формуванні джерельної бази та археологічних історичних інтерпретацій (за матеріалами старожитностей другої половини I тис. н. е. Верхнього Подністров'я, Західного Побужжя та Повіслення)", геральдики (А. Гречило "Німецькі рукописні та друковані гербовники XV–XVII ст. як джерело для української геральдики"), сфрагістики (А. Сова "Печатки як джерело до історії організації "Пласт" у Галичині (1910–1930-ті рр.)").

Серед писемних джерел значна увага була приділена документам особового походження (Т. Чухліб "“Захальвні” записники з особового фонду Василя Чухліба у ЦДАМЛМ України як джерело до вивчення творчої майстерні письменника", І. Хома "Невідомі рукописні спогади Осипа Назарука про військово-політичні події в Україні першої половини листопада 1918 р.", О. Аркуша "Щоденники Теофіла Грушкевича як джерело до вивчення світогляду української інтелігенції в Галичині кінця XIX – початку XX ст.", В. Доброчинська "Спогади Надії Шульгиної-Ищук як джерело до вивчення культурно-освітніх процесів в Україні першої третини XX ст.", К. Кебузинська "Les brouillards galiciens: галицькі оповідання Захер-Мазоха у французьких перекладах, 1870–1900").

Предметом джерелознавчих досліджень стали матеріали періодичних видань (Й. Дзеняковська "Dziennik Urzędowy Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego" (1921–1939) як джерело до історії шкільництва в міжвоєнному Львові", В. Пасічник "Моріс Равель у Львові (1932): реконструкція події за матеріалами польської та української періодики", І. Терлюк «"Правотар" як джерело вивчення української правової думки та права півдавстрійської Галичини»).

Певні теми були підготовлені в результаті дослідження комплексу джерел (В. Борщевич "Комплекс особових справ Волинської духовної консисторії 20-30-х рр. XX ст.: специфіка формування, інформаційна насиченість та історична доля", К. Завальнюк "Документи Державно-

го архіву Вінницької області про Якова Гальчевського”, М. Мудрий “Джерела до історії Руського собору 1848 р.”, В. Ковальчук “Збережені та знищені документи самопроголошеного краю ОУН(Б) “Одеса” (Волинь, кінець 1945 – червень 1949)”, М. Романюк “Джерела до історії Золочівської округи ОУН”). Спеціальним дослідженням з джерелознавства стала доповідь І. Заболотної “Джерелознавчі студії Івана Крип’якевича”.

У тематиці конференції знайшла відбиття історія наукових та культурно-освітніх інституцій, досліджена на багатому джерельному матеріалі (О. Луцький “Історія Інституту суспільних наук АН УРСР (1951–1993): джерельна база дослідження”, М. Матвіюв “Українські епізоди в діяльності Національного закладу імені Оссолінських в 1827–1945 рр.”, Т. Гуцаленко “Кафедра історії української літератури при Львівському університеті, 1936–1937: документи і матеріали”).

Методиці історичних досліджень, філологічному джерелознавству були присвячені виступи Д. Петішкової “Методи дослідження середньовічних текстів у часи цифрових технологій (“стара” та “нова” філологія, віртуальне дослідницьке середовище – цифрова бібліотека “Manuscriptorium”), Л. та Р. Осташів “Реєстр Війська Запорозького 1649 р.: варіант лексикографічного опрацювання”.

Окремі питання історії видавничої справи розглядалися в дослідженнях Л. Головатой “Український легальний видавничий рух Центрально-Східної Європи періоду Другої світової війни як дослідницька проблема”, І. Качур “Стародрукована контрафактна продукція: проблема виявлення та ідентифікації”, Л. Гусак “Видавничі марки Георгія Нарбути та представників його школи”.

Питання поширення і побутування книг, тематика публікацій окремих видань висвітлювалися у доповідях О. Прищепи “Шляхи поширення книги в культурному просторі міст Правобережної України (XIX – початок XX ст.)”, М. Конопки “Львівські видання в “чорному списку” російської цензури в 1865–1904 рр.”, А. Русначенка “Книжки бажані й небажані в УРСР у 1960–1980-ті рр.”, Р. Голика “Читання в Галичині: радянський та пострадянський етапи”, М. Гринько “Тематика публікацій ілюстрованого журналу “Екран” (Чикаго, 1961–1990)”.

Сучасні проблеми книгознавства і книжкової справи висвітлювалися в дослідженнях О. Антоник “Читання як об’єкт дослідження: книгознавчий дискурс”, В. Теремка “Особливості трансформаційних процесів у сучасному вітчизняному книговидаванні”, А. Судина “Книга як об’єкт просування на ринку і в суспільстві: культурологічний аспект”, О. Жолдак “Всеукраїнський рейтинг “Книжка року” як засіб просування книжкової продукції до споживача”, Н. Казакової “Документальний потік з історії українського кіно XX – початку XXI ст.: проблема бібліографічного відображення”, Н. Зубко “Ринок навчальної

книги в Україні: тенденції розвитку в роки незалежності”, Н. Марціняк “Книжкова торгівля України в умовах переходу до ринкових методів управління”, Т.Микитиної “Значення книжкових виставково-ярмаркових заходів для розвитку культурного обміну”.

Конференція відбулася на високому науковому рівні. Вдало розроблена тематика доповідей та повідомлень обумовлювала постійний інтерес слухачів, викликала жваве обговорення та дискусії з окремих питань. Образному сприйняттю матеріалу сприяло застосування мультимедійних презентацій.

Чіткій роботі конференції сприяла скоординована робота оргкомітету (Б. Моркляник, Я. Турчин, О. Антоник, Л. Головата, В. Даниленко, З. Когут, О. Луцький, А. Мокроусов, М. Романюк, А. Сова, Ф. Сисин, І. Хома). Конференція, безумовно, сприяла налагодженню наукових і особистих контактів, поглибленню співпраці вітчизняних та зарубіжних вчених.

19 травня відбулась автобусна екскурсія за маршрутом: Львів – Ріпнів – Буськ – Воляни – Олеський замок – Підгорецький замок – Пліснеський археологічний комплекс – Підгорецький монастир – Львів. Екскурсію провів директор Інституту археології Львівського національного університету ім. І. Франка М. Филипчук, який детально охарактеризував Пліснеський археологічний комплекс і ознайомив з ходом розкопок в ньому.

Особливо запам’яталась емоційна розповідь про Підгорецький замок М.Возницького – відомого українського мистецтвознавця, директора Львівської галереї мистецтв, академіка Української академії мистецтв, Героя України, лауреата Національної премії імені Тараса Шевченка, заслуженого працівника культури України та Польщі, президента Українського національного комітету Міжнародної ради музеїв (ICOM), який, на жаль, невдовзі (23 травня 2012 р.) трагічно загинув.